

RADIOTIDNINGEN

N:r 2

Årg. 1

april 1945

Innehåll

Folkets järnväg — järnvägens folk.
Något om ultrakortvåg och ultrakortvågs-
mottagare.
Med radiocykel genom mellansverige.
SM-hams böra rusta för freden.
Kortvågstabell.
Frågespalt m. m.
En radioamatörs födelse.

SM6MH

KOM IHÅG NÄR RADION KRÅNGLAR,
då finns det en bra radiodoktor hos

JARNESTÅLS RADIOAVDELNING

ALLMÄNNA VÄGEN 5

TEL. 12 92 20

Specialité:
BÅTRADIO, ANTENNUPPSÄTTNINGAR

OBS! Glöm ej adressen.

Radioamatörer!

Mekanotjänst erbjuder Eder utförandet av alla slag av experimentapparater till mycket förmånliga priser.

Vår maskinella utrustning lämpar sig synnerligen väl för varje förekommande finmekaniska arbete och vi lägga oss stor vinn om att följa våra kunders intentioner.

Mekanotjänst

Viktor Rydbergsgatan 29

tel. 18 41 88

GÖTEBORG

Tillskriv oss, vi svara omgående.

W I L H. L I N D S T R Ö M.

Herrar Kortvågsslyssnare

Under den kommande ljusa årsperioden bör Ni ha Eder radioapparat i allra bästa trim, så att Ni kan utnyttja apparatens alla goda egenskaper under sommarlyssnandet. - Rådgör med vår servicechef, herr **Gösta Carlsson**, om det sätt varpå Eder apparat möjligen kan förbättras och låt honom hjälpa Eder med att utarbeta förslag till en god kortvågsantenn. - Kom gärna till oss med Edra problem och vi ställa vår sakkunskap till Eder tjänst.

W allin & Winblad

allt i radio — under ansvar

TEL.: 11 94 24 - 11 94 25

NORRA HAMNGATAN 20

POSTGIRO 48533

GÖTEBORG

NYHET

från

PHILIPS

En ganska sensationell nyhet inom radiobranchen är Philips typ 916 X. Ljudet är fulländat. 10 rörfunktioner gör mottagningen till ett verkligt nöje.

Priset är Kr. 525:—.

2 kortvågsband från 13—160 m.
Begär demonstration.

Sieverths

Vaksalagatan 15

Uppsala.

**AKTUELL TIDSKRIFT FÖR KORTVÅGSAMATORER
OCH RADIOINTRESSERADE**

OFFICIELLT ORGAN FÖR GÖTEBORGS KORTVÅGSKLUBB

Huvudredaktör: **Bengt Gawne**

Ansvarig utgivare och ekonomichef: **Olle Lundell**

Tekn. red.: **Olof Nygren**

Annonschef: **Y. Pålsson**

Redaktion & Huvudkontor: **SURBRUNSGATAN 6, GÖTEBORG**

TELEFON 11 36 16

POSTGIRO 490 97

Årgång 1

April 1945

N:r 2

SM-hams böra alla rusta för freden.

Sedan freden nu syns skymta i en inte alltför avlägsen framtid, börjar också ett nytt hopp spira för gamla sändareamatörer, och andra, som under krigsåren fått intresse för hobbyn.

Många fråga sig dock, huruvida amatörsändarna bli tillåtna, eller om radioteknikens framgångar de sista åren gjort, att åtskilliga "icke amatörsändare" komma att uppstå, och vilka med sitt mer eller mindre nyttiga ändamål gå framför sändareamatörerna?

Hur det blir med den saken är givetvis svårt att säga, men jag tror, att vi ingalunda ha orsak att se allt för mörkt på saken. Att sändareamatörerna ha en uppgift att fylla, är odiskutabelt, och många av oss ha också bl. a. fått visa detta, kanske mest under beredskapens första år. Nog bör det finnas plats även för oss i etern.

Vad som nu skall göras är en rustning för freden, och detta bör göras närmast genom att sprida intresset och popularisera vår hobby. Vi måste taga hand om våra mer eller mindre rutinerade kollegor. Före kriget fanns det i landet åtskilliga rutinerade sändareamatörer, som det var en glädje att höra i etern. Deras sändning var utmärkt, trafikrutinen bra och deras sändareton behaglig att höra. Men tyvärr fanns det de, om också ett fåtal, som man omedelbart förstod voro nybörjare i allra första stadiet.

Detta hade sin förklaring. I många fall var det personer, som börjat helt på egen hand, utan möjlighet att få någon hjälp eller några råd. Fordringarna för sändarelicens voro ju rätt små. Kunde man klara provet med sändning och mottagning i 50-takt var saken klar. Detta är dock inte tillräckligt i praktiken, och där ha vi en möjlighet att redan nu börja hjälpa varandra.

Göteborgs Kortvågsklubb har gjort en bra start. Medlemsantalet är i ständigt stigande, och en gång varje månad träffas medlemmarna vid föreläsningar, demonstration och diskussioner m. m. Varje vecka pågår telegraferingskursen, vilken handhaves av nye ordföranden, avd.-chef Gustaf Olsson och radiotekniker Osten Lagergren, båda

gamla "ham-rävar". Kursens aktiva medlemmar komma säkert att kunna sin sak i sinom tid.

Emellertid är det ju inte överallt man kan ha möjligheter till sådana förmåner. Dock finns det väl knappast någon större stad i vårt land, som inte hyser åtminstone en gammal, rutinerad SM-ham. Alltså dr OM, tag initiativet och sätt igång i samma stil som i Göteborg.

Vårt mål bör vara, att så småningom kunna få fram rutinerade sändareamatörer, som förnämligt representera SM i luften.

Det lär ha framhållits från något håll, f. ö. från en inom gamet rätt framstående person, att det vore önskvärt att försöka hålla sändareantalet nere. Förslagsvis lär ha nämnts c:a 500 sändareamatörer och 500 lyssnareamatörer i landet.

Dylikt är väl svårt att förstå.

Visst har det hänt, att det tidvis och på ett visst band varit rätt trångt i etern. Men inte spelar det därvid någon roll, om vi i Sverige har 500 eller låt oss säga flera tusen amatörer. Det är väl onekligen en god reklam för landet ju mera SM hörs över hela jordklotet. Ju flera vi bli, ju starkare bli vi, och desto större möjligheter få vi.

Det har ofta klagats på servicen, som kommit medlemmarna i SSA till del vid korrespondens samt från QSL-byrån m. m. Detta har sina giltiga orsaker. Det är ingalunda lätt med det relativt få antal medlemmar SSA hittills haft, att ha råd att ordna dyl. effektivt. En helt annan sak blir det om medlemsantalet kan flerdubblas, och föreningens inkomster ökas.

Men SSA måste i så fall börja i tid och inte glömma, att intresset kommer att bli oerhört stort efter kriget, inte minst genom alla dessa militärt utbildade telegrafister, som fått intresset väckt.

Alltså måste vi alla hjälpa till för att popularisera kortvågsintresset. Vi måste ha många nya SM-hams, men rutinerade och kunniga dylika, som respektera myndigheternas bestämmelser och i allt äro fullt lojala. Fordringarna för att er-hålla sändarelicens må gärna skärpas, det skadar ingalunda.

Bengt Gawne.

VÅR HOBBY.

Ett samtalsämne, som med all sannolikhet dyker upp, där "två eller fler äro församlade", i våra dagar, är otviveaktigt våra hobbies. Vad man än talar om, så halkar man lätt över till frågan: — Vad har du för dig på dina lediga stunder? Har du någon hobby?

Sedan är det färdigt. Någon bland sällskapet börjar kanske tala om sin frimärkssamling, och hur hans intresse redan under barndomen fängslades av denna hobby. En annan utgjuter sig i varma ordalag över sin hypermoderna modell-järnväg med alla dess finesser. Stämningen blir

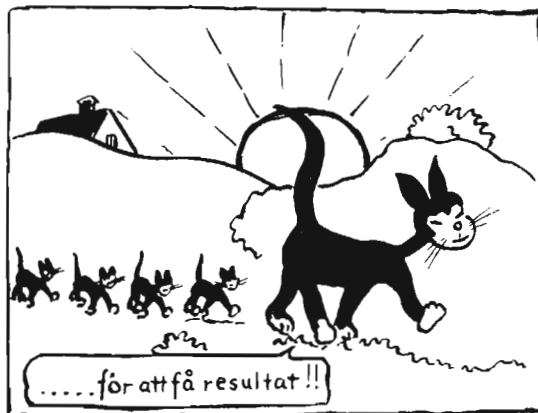

på detta sätt snart animerad, då ju var och en gärna vill framhålla just sin hobbies förtjänster. Det kan ibland t. o. m. hända, att man blir intresserad av varandras hobbies, så att efter någon tid intresset överflyttas från den egna hobbyn till en annans. Detta är ju också det lyckligaste, då en person följaktligen åtminstone för tillfället kan släppa sin egen hobby för att ägna sig åt tjueningen i en annan, som han kanske tidigare ej varit förtrogen med.

Man bör med andra ord inte allför envist inrikta sig på sin egen hobby. Den finns även andra. Intresset bör därför inte ständigt gå i samma riktning. Det lyckligaste är istället med ett "rörligt" intresse. Det finns hobbies, som i sig medgiva ett dylikt rörligt intresse, och främst bland dessa står vår hobby, kortvågsradion. Vi böra vädra våra intressen för att få den största glädjen.

Skulle man t. ex. kunna tänka sig en mera lyftande, intressant och fängslande hobby än att den ena natten efter den andra sitta och småprata med folk från världens alla kanter? Kan någonting t. ex. giva en bättre vision av resor till fjärran länder än radioamatörernas hobby, resor, som man inte har råd att kosta på sig, men vilka möjliggöres genom denna hobby. Ligger det inte nära till hands att under kvällar och nätter, tillbringade på detta sätt, tänka sig förflyttad till "tusen och en natt"s sagoländer, att man i sin radioapparat lyckats förvärva sagans "underbara matta", med vars tillhjälp man i ett enda nix kan förflytta sig varthelst man önskar? Men hur skulle detta kunna vara möjligt, om det inte funnes kamrater, som delade ens hobby, som tänkte på samma sätt som en själv. Hur skulle det vara, om Ni vore den ende, som sysslade med denna hobby. Alla förutsättningar för hobbyns utövande skulle därmed vara borta.

En hobby måste därför spridas och få den största möjliga utbredning för att inte blott möjliggöra gemensam glädje utan även göra den stora allmänheten i största mån delaktig just av denna glädje.

Det brukar emellertid vara så med all glädje, att den ej blir fullt uppskattad, förrän den byts i sorg, något, som med största tillämpning kan sägas om oss KV-entusiaster.

Udéhns Radioaffär

MUNKEBACKSGATAN 2

— Tel. 15 24 66 —

Rikhaltigt lager av alla ledande märken.

Gamla apparater tagas i byte.

RADIOREPARATIONER
utföras förstklassigt.

Emanuelssons Elektriska

Västragatan, Kungälv
Tel. Affären 423 - Bost. 489

Elektriska installationer och reparationer. Ritningar och kostnadsförslag lämnas.

Radio säljes och demonstreras utan köptvång.

Rekvirera vår kortvågstabell.

Erhålles gratis.

Bengts Radio

Alvsborgsgatan 33 - Göteborg
Tel. 14 36 36, 12 85 49

Alla märken. Reparationer.

Hur tynger inte sorgen vårt hjärta med tanken på alla de hemsändare, som f. n. stå inlåsta i myndigheternas vindsskrubbar, och tänk på bannlysningen, som vilar över våra gamla kära licenser. Är inte detta sorg nog

Vi ha dock den stora förhoppningen, att en "ljusnande framtid" med nya licenser snart skall gry. Hur skall icke då vår sorg bytas i glädje. Vi skola då knappast kunna undgå att känna oss såsom barn på nytt. Allt gammalt är glömt. Endast den nya glädjen står framför oss. Guds främsta gåva till människan torde väl vara förmågan att glömma och det böra vi vara tack-samma för.

Men nu uppkommer den frågan: Skola vi vara tillräckligt rustade att möta den goda tiden, när den kommer? De krav, som myndigheterna då med all sannolikhet komma att ställa på alla radioentusiaster, kan inte bli annat än stora, och vi måste i vår tur visa oss väl värda det förtroende, som skänkes oss i och med licensens tilldelande.

Vad som kräves, är en stark sammanslutning av alla radioentusiaster i landet. På grund härav ha vi all anledning att med tacksamhet betrakta alla dem, som företräda oss inför myndigheterna.

I detta sammanhang skulle jag härtill vilja foga ännu ett observandum: — Glöm inte att utnyttja den tid, som återstår till bannlysningens hävande, genom att ägna Er åt praktiska och teoretiska studier av kortvågsradio, telegrafi och amatörtrafik. Med andra ord: Intensifiera klubbverksamheten på alla distrikt över hela landet. Öva Er i telegrafi och bygg mottagare allt vad tygen håller, speciellt för kortvåg och ultrakortvåg. Detta kommer att skänka Er nya källor till såväl nöje som vetande i större utsträckning, än Ni kanske nu anar.

Upprätthåll framför allt kontakten med varandra, så mycket Ni kan. Radiotidningen QRX vill med alla till buds stående medel hjälpa Eder i de svårigheter, Ni kan råka ut för. Skriv gärna till oss, så skola vi göra vårt bästa för att undanröja Edra bekymmer och sätta Er in i alla amatör-radios finesser. Men lämna sändarapparaten orörd. Den representerar fortfarande "förbjuden frukt".

Tänk på att vad som främst kräves av oss är lojalitet. **Dell.**

Kortvågsmottagning med kristall.

Har möjligen någon försökt höra kortvåg på kristall? Det är alls ingen omöjlighet trots att det ej kan bli fråga om några eventuella lokalstationer. Finns det en god utomhusantenn, en spole för 25 och 31 metersbandet och en variabel kondensator blir det säkert resultat. På en så pass ogynnsam plats som strax i närheten av Centralstationen i Göteborg har undertecknad t. ex. hört utsändningarna på de skandinaviska språken från BBC mellan 5—7 på kvällen. Ljudstyrkan är ibland så bra, att det blir som lokalprogram långa stunder och nu framåt värkanten torde mottagningsmöjligheterna bli regelbundet goda. Onekligen ligger det en viss tjuvning i, att med några enkla delar, som ej ha slitage eller förbrukar någon ström, kunna

Radiotidningen QRX

UPPSALAREDAKTION

Götgatan 2, tel. 375 32, Uppsala.

Chef: Radiotelegrafist Karl Eric Edstam

avlyssna program på 100-tals mils avstånd. Det kan nämnas att selektiviteten åtminstone inom ett visst band är = 0. Så det är med den starkares rätt, som stationerna komma fram i hörtelefonen. **R. v. Reis.**

"Folkets järnväg — Järnvägens folk"

Att järnvägens folk behöver en hobby som motvikt till sin krävande tjänst, torde vara ganska klart för envar. Detta fick man belägg för vid besök å SJ:s rullande utställning, "Folkets järnväg — järnvägens folk", som helt nyligen besökte Göteborg. Praktiskt taget allt som kan tänkas i hobbyväg fanns representerat, målningar, skulpturer, frimärkssamlingar, modeller av fartyg, järnvägs-material av skilda slag, (naturligtvis!), flygmaskiner m. m., allt synnerligen välgjort, vackert och för besökaren vittnande om en myckenhet av nedlagd tid och intresse för resp. hobbies.

Att även amatörradion har sin utöware visades genom en förnämlig samling qsl-kort som utställdes av Herr Thure Brandt, Grånum, själv aktiv radioamatör med anropssignal SM7PK. Vidare märktes en av Herr F. Johansson, Kristinehamn, byggd kortvågssuper, vars exteriör vittnade om både sakkunskap på området och ett gott mekaniskt utförande. Tyvärr stod mottagaren så placerad, att det ej gick att iakttaga "innanmätet" ordentligt, men den gjorde ändå ett mycket vederhäftigt intryck.

Det är vår förhoppning, att järnvägens folk även i framtiden skall visa intresse för denna mycket exklusiva och givande hobby; många av dem ha ju intim kontakt med signaltjänsten och vad därtill hörer, varför de genom det dagliga utförandet av finmekaniskt arbete böra ha goda förutsättningar, för att kunna bygga sina apparater själva, och den ekonomiska sidan av saken behöver således ej bli så betungande. Telegrafens som förbindelselänk mellan järnvägsstationerna ha ju fått ge vika för den snabbare telefonen, men än finns det väl kvar f. d. järnvägstelegraster, som skulle kunna och vilja återuppliva bekantskapen med nyckeln. Tyvärr råder det ju sändningsförbud f. n., men efter kriget hoppas och tro vi alla "radioter", att nådens sol åter skall kasta en ljusglimt över ett område, som liksom så mycket annat är inhöljt i krigets mörka slagskugga. Eja vore vi där! Hpe cul agn in the air!
Vy 73:s **—MH.**

Med "Radio-cykel" genom mellansverige.

Alla längta vi efter den stundande semestern. Varje människa behöver ombyte, hon vill se nya trakter och lära känna nya människor. Det är därför fullt naturligt, att den rekreationstid, som semestern innebär, emotses med det största intresse, och på samma gång undrar man, vad den kommer att bära i sitt sköte.

Nu är det en gång så, att de flesta människor ha en eller annan hobby, en sysselsättning, som de kunna ägna sig åt på lediga stunder då de önska avkoppling. När hobbyn är sådan, att man vid utövandet av densamma icke är bunden av vare sig plats eller tid, kan man ju njuta av den även utanför hemmet, och det blir sålunda möjligt att taga hobbyn med sig på semestern.

SM6T.G med sin "radiocykel".

Om man däremot, när man vill ägna sig åt sin hobby, måste stänga in sig i sin lya, blir hobbyn oförenlig med semesterns grundprincip om nya trakter och nya människor. Till denna kategori av hobbies har man länge räknat radioamatörerna. Men inte ens utövare av denna hobby behöva avstå från sitt kära nöje under semestern.

Då nu semester tiden nalkas, kan det därför vara av intresse att taga del av följande av en semester per "radiovelociped".

På sommaren år 1938 cyklade jag landsvägen fram i det ganska ödsliga Tiveden. En kväll slog jag läger vid en skogssjö, reste mitt tält och somnade snart för att en kort stund senare vakna vid de häftigaste plågor i högra sidan. Jag kände mig ganska nedslagen, ensam som jag var inför utsikten av en eventuell blindtarmsinflammation. Mina tankar gingo till min kortvågsstation. Om jag bara haft den med mig, skulle jag snart

ha kunnat komma i förbindelse med någon amatör, som sedan kunnat dirigera hjälp till mig från någon närbelägen plats. Nästa morgon var jag åter kry. Jag hade fattat ett beslut.

En annan omständighet bidrog i denna riktning. Samma år på hösten träffade jag en norsk sändarekamrat, som i sin bil monterat en komplett kortvågsstation.

Jag beslöt montera en liten behändig kortvågsstation på min cykel. Byggandet, som nu omedelbart vidtog, intresserade mig mycket, och jag hade flera timmars nöje därmed. Jag konstruerade apparaten med tanke på minsta möjliga vikt och utrymme, och detta inverkade naturligtvis på stationens effekt. Torrbatterier fingo lämna den erforderliga strömmen, och de bruka ju inte vara alltför lätta att transportera. Sändaren utgjordes av en "hartley" och mottagaren av en två-rörsapparat med detektor och lågfrekvenssteg, vilka jag monterat på hyllor på frontplattans baksida. De kunde lätt skjutas in och ut i en låda, på vars botten batterierna placerats. Lådan var 40 cm. hög, 30 cm. bred och 15 cm. djup och var liksom frontplattan och hyllorna tillverkade av aluminiumplåt. Uttag för antenn, jord, hörtelefon och nyckel funnos på frontplattan jämte erforderliga omkastare för antenn och kraft för respektive sändning och mottagning. Det hela monterades å ena packväskans plats vid bakre pakethållarens ena sida. I den andra packväskan medfördes nyckel, hörlur, diverse olika spolar och ej att förglömma en rulle med en 20 meter antennlina.

Och så var jag med min "radiovelociped" startklar. En tidig morgon i mitten av juli 1939, startade jag från Göteborg med Falköping som närmaste mål. Några mil öster om Alingsås beslöt jag mig för att pröva lyckan. Jag gick uppför en backsluttning och kastade upp antennen, som i ena ändan var försedd med en blytyngd, i en lämplig gran, spände ned den mot apparaten och så var allt klart för sändning. Efter flera misslyckade försök kom jag i förbindelse med en dansk ham. Svenska amatörer nappade dock ej, troligen emedan tiden ej var den bäst valda.

Senare på dagen hade jag turen att få förbindelse med några mellansvenska amatörer, och jag kände, att jag äntligen uppnått, vad jag skulle vilja kalla en fullkomlig semesterlycka. Genom Västergötland gick färden mot Vättern. Från höjderna öster om Vättern lyckades jag få förbindelse icke blott med svenska amatörer utan även norska, danska och tyska. Kanske voro resultaten icke alltid så lysande, men jag hade dock brutit den isolering, under vilken jag vid tidigare tillfällen färdats. Min önskan var dock, att vid

---

Radiotidningen Q R X

utkommer den **förste** i varje månad.

Något om ultrakortvåg och ultrakortvågs-mottagare.

Av Tekn.-red. Olof Nygren.

Konstruktionsbeskrivning av en enkel superregenerativ mottagare med 3 rör.

För mottagning av ultrakorta vågor (under 10 meter=mer än 30 Mc/s) kunna, som förut nämnts, två olika typer av mottagare komma till användning, nämligen den superregenerativa mottagaren och superheterodynen. Enär den superregenerativa torde vara den lättaste att få att fungera tillfredsställande och då den — om den byggdes stabil och av gott material — uppvisar synnerligen goda egenskaper, framför allt i fråga om känslighet, skall här lämnas en beskrivning av en ganska enkel mottagare, som tillverkats av förf., och som, om den bygges enligt anvisningarna, kommer att uppvisa ett gott resultat.

Danmark.

EDR söker nu ånyo en teknisk redaktör; det är ett ofta återkommande problem. OZ9R Hentik Nielsen har alltid varit vår räddning i dyl. situationer men han kan nu inte få tid till uppdraget igen. Åren 1937—38 föreslog civilingenjör H. C. Jørgensen, OZ7N, herr K. Lægning, OZ-DR 152 och undertecknad att EDR upprättade en teknisk stab, bestående av minst 3 man, som skulle fördela ansvar, arbetsområde och övriga åliggande mellan sig. Därvid skulle det ju inte vålla så stort avbräck om en man plötsligt en dag blir QRL. Detta är ett förslag jag kan livligt tillstyrka för alla klubbar.

I febr.-nr av OZ berör EDR's Formand, herr Kai Nielsen, OZ3U, de initiativ SM tagit och föreslår att vi i Danmark omgående bör sätta igång på allvar.

Börge Oizen, OZ 8 T.

Hört i etern.

Den sydamerikanska stationen Quito börjar nu åter bli hörbar med ganska bra ljudstyrka på 12460 kc/s (24,8 m.). Enligt vår rapportör i Göteborg, Herr B. Osterberg. Söndagen den 18/3 1945 var styrkan QSA 2 och hörbarheten QRK 4, svensk utsändning klockan 22,30 till 22,40 då stationen försvann helt på grund av fadning.

Delhi, Indien, på 17830 kc/s (16,8 m.) hördes med QSA QRK 5 den 19/3 1945 klockan 08,00 till 08,30.

Folksenderen Norges Frihet, förut belägen i Ryssland, synes ha flyttat till det befriade Nord-Norge och har samtidigt utökat antalet frekvenser högst betydligt.

min station därhemma ha haft någon, som varit istånd att upprätthålla förbindelse med mig. Då jag efter en nära fjorton dagars färd åter befann mig hemma i Göteborg, kände jag mig emellertid nöjd med min semester. Ej långt därefter satte sändningsförbudet stopp för vidare experiment med såväl fasta som transportabla sändare. Den tid skall väl dock åter komma, då vi få bruka våra stationer, och jag vill då rekommendera alla kortvågsbitna semesterfirare att följa mitt exempel.

Lasse.

Förf. i arbete med UKV:n.

Först torde dock en förklaring i stora drag av en superregenerativ mottagares verkningsätt vara på sin plats.

Om återkopplingsratten på en vanlig återkopplad detektormottagare vrides över svängningsgränsen, höres vid ett visst läge en knäpp eller klick i hörtelefonen eller högtalaren: detektorn svänger. Inkommer en signal, blir denna vanligen helt blockerad av den svängande detektorn, men om återkopplingen vrides tillbaka just till svängningsgränsen, kan man uppnå en mycket stor förstärkning av signalen. Teoretiskt skulle man just i den kritiska punkten få en oändligt stor

INDUSTRI-AKTIEBOLAGET

A. I. C.

Norra Larmgatan 11—13 - Göteborg

Tel. 13 80 75, 11 34 15

Allströmsförstärkare

Mikrofoner - Grammofoner

Radio - Materiel

FABRIKATION - SERVICE - LABORATORIUM

Mottagarens kopplingsschema.

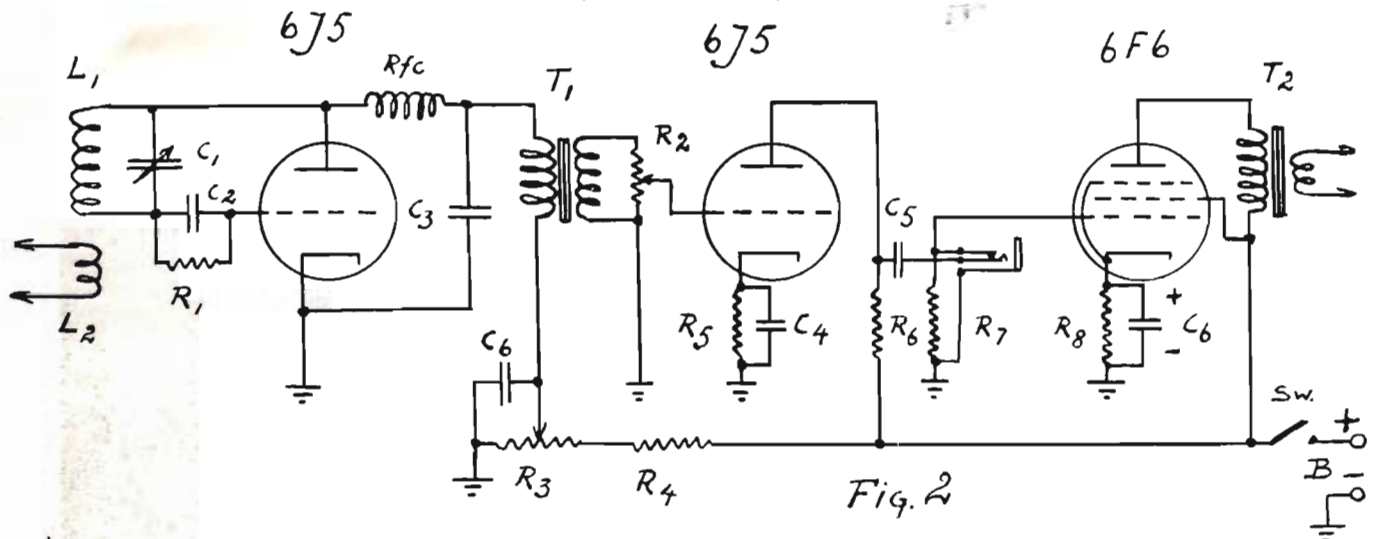

Fig. 2

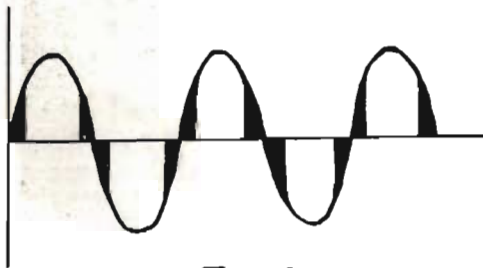

Fig. 1

Spoltabell.

L1: 29—43 Mc/s: 15 varv $\frac{1}{2}$ tum diam. längd 34 mm.	
42—64 " 9 " " " " " 30 "	
56—84 " 5 " " " " " 17 "	
72—108 " 3 " " " " " 14 "	
85—120 " 2 " 11 mm. " " 13 "	
C:a 100—150 " 1 " $\frac{3}{4}$ tum " " 15 "	
L2: 4 " $\frac{1}{2}$ " " " 10 "	

Lindas av koppartråd med en diam. av 1—1,5 mm.

förstärkning, men som bekant är detta icke möjligt på grund av förluster i kretsen. Vidare har den minsta förändring i detektorns arbetspunkt till följd, att den börjar svänga, eller att återkopplingen minskar. Kunde man emellertid ordna det så, att detektorn finge arbeta växelvis på varje sida om den kritiska punkten, d. v. s. i ett labilt svängningstillstånd, så skulle man samtidigt erhålla de fördelar, som äro förknippade med såväl den svängande som med den icke svängande detektorn, men samtidigt finge man då också kännas vid de därmed sammanhörande nackdelarna, åtminstone i viss grad. Fördelarna bestode i så fall däri, att förstärkningen drives upp just i svängningsögonblicket för att omedelbart därpå avtaga, innan signalen hinner blockeras av rörets självsvängning. Fig. 1 visar grafiskt hur det hela verkar. De fyllda områdena beteckna den tid, när detektorn svänger superregenerativt, och den stora kurvan betecknar den s. k. pendelfrekvensen (se nedan). Det är detta svängande tillstånd, som kallas superregeneration eller översatt "överåterkoppling". Samtidigt med att detektorn

- $R_1 = 5-20$ megohm.
- $R_2 = 50\,000$ ohm $\frac{1}{2}$ W.
- $R_3 = 50\,000$ ohm $\frac{1}{2}$ W pot.
- $R_4 = 50\,000$ ohm $\frac{1}{2}$ W.
- $R_5 = 2\,500$ ohm 1 W.
- $R_6 = 0,1$ megohm 1 W.
- $R_7 = 0,25$ megohm $\frac{1}{2}$ W.
- $R_8 = 400$ ohm 2 W.
- $C_1 = 10$ pF var.
- $C_2 = 100$ pF glimmer el. keramik.
- $C_3 = 2\,000-6\,000$ pF.
- $C_4 = 10$ mikrofara.
- $C_5 = 0,01$ "
- $C_6 = 10$ " ellyt.
- $C_7 = 0,5$ "
- $T_1 =$ lågfrekvenstransformator oms. 1:3-1:5.
- $T_2 =$ utgångstransformator för högtalare.

svänger, höres ett mycket karaktäristiskt brus, som dock försvinner mer eller mindre, när en signal inkommer. Vidare erhålles en synnerligen kraftigt verkande automatisk volymkontroll p. g. a. att detektorn ej verkar linjärt utan logaritmiskt. Samtidigt får man dock en viss distorsion, vilken emellertid ej blir så kraftig, att den verkar besvärande, om sändarens moduleringsgrad ej överstiger 50 %.

En superregenerativ detektor har ganska dålig selektivitet (förmåga att särskilja stationer), vilket är en av orsakerna till att den ej är lämplig på mellan- och kortvåg. Selektivitetsfrågan är dock av underordnad betydelse på ukv, då det är sällsynt, att stationerna ligga så tätt, att det förefinnes några svårigheter att skilja dem åt. Skulle emellertid i undantagsfall så vara fallet, kan selektiviteten höjas genom att återkopplingsgraden minskas. Som allmän regel gäller, att man inte skall återkoppla mer än nödvändigt. Liksom alla återkopplade mottagare, som självsvänga, kan den förorsaka störningar i andra mottagare, och under ogynnsamma förhållanden kan den t. o. m. orsaka störningar på mellan- och kortvåg.

Man kan skilja på två olika typer av superregenerativa mottagare, dels sådana, som själva

alstra den för superregenerativ verkan önskade frekvensen (den förut nämnda pendelfrekvensen), dels sådana med en separat oscillator för denna. Genom lämplig dimensionering av gallerläcka och -kondensator samt genom användandet av en reglerbar anodspänning kan man få detektorn att arbeta enligt det första alternativet. Mottagare med separat pendeloscillator arbeta stabilare och störa omgivningen mindre men ställa sig dyrare i ekonomiskt avseende.

Som kopplingsorgan mellan antenn- och gallerkrets kan användas antingen en kapacitet eller en induktans. Förf. har funnit, att induktiv koppling är att föredraga, då man dels stör mindre utåt (om så lös koppling som möjligt användes), dels kan man på ett enkelt sätt reglera selektiviteten, om så skulle vara nödvändigt. Ju lösare koppling, som användes, ju stabilare arbetar detektorn. Vidare kan med induktiv koppling en s. k. dipolantenn inkopplas, vilken medför större känslighet och lägre störningsnivå på det för dipolantennens frekvens avstämda frekvensområdet. (För dipol- och andra för ukv lämpliga antenner kommer att redogöras sedermera).

Fig. 2 visar det kompletta schemat för mottagaren. Den är avsedd att drivas från ett separat nät-aggregat med en glödspänning av 6,3 V och en anodspänning av c:a 200 V. Glödströmsförbrukningen uppgår med de angivna rören till 1,3 A och anodströmsförbrukningen till c:a 35—40 mA. För dem, som endast ha tillgång till likström, kan slutröret utbytas mot ex. 25 L 6 G. Rörens glödtrådar seriekopplas och förkopplas med ett lämpligt motstånd. Observera, att chassit icke under några omständigheter får vara förbundet med nätets jord, då i händelse av att proppen till nätet vändes fel, chassit blir spänningsförande med ty åtföljande risker för olyckor. Chassit tillverkas bäst av aluminiumplåt (1—1,5 mm. tjock) med dimensionerna (förslagsvis) 15×20×7 cm. Som synes av fig. 3, är detektorn monterad på ett särskilt sätt för att möjliggöra kortaste ledningsdragningen samt eliminera handkapaciteten.

Kretsen L_1C_1 bestämmer den önskade frekvensen. För spoldata hänvisas till separat tabell. Som synes äro kondensatorns rotor- och statorplattor spänningsförande, varför den måste monteras helt isolerad. För att handkapaciteten ej skall inverka på avstängningen, har kondensatoraxeln förlängts och monterats med en isolerande axelkoppling. Gallerkondensatorn C_2 tillsammans med Läckan R_1 reglerar, förutom rörets gallerförspanning, den förut omtalade pendelfrekvensen. I modellapparaten ha värdena 100 pF resp. 10 megohm befunnits lämpliga. Dessa detaljer måste emellertid provas ut, då olika monteringsätt och material kunna motivera variationer, som skifta från apparat till apparat. De böra emellertid hålla sig inom storleksordningen 50—125 pF och 5—20 megohm. Kondensatorn bör vara av bästa högfrekvensmaterial, ex. glimmer eller trolitul. Alternativt kan en trimmer (keramisk) med en kapacitet av 40—100 pF användas. Man har då

möjlighet att med denna variera pendelfrekvensen till ett för apparaten lämpligt värde.

Som detektor användes 6 J 5 ev. 6 C 5. Glasrör böra undvikas, enär elektrodtilledningarna i dessa bli för långa. Det är lättare att få ett rör som varit i drift ett femtiotal timmar att svänga tillfredsställande. Rörhållaren måste vara av keramiskt material eller liknande. Högfrekvensdrosseln R_{fc} lindas på glasrör, vars diameter är $\frac{1}{4}$ tum och med c:a 55 varv 0,5 mm. lackerad koppartråd. Det rätta varvtalet måste emellertid utprovas, för att man skall kunna komma ifrån drosselresonanser. Dessa yttra sig på så sätt, att mottagaren plötsligt slutar att svänga, när avstämningkondensatorn vrides över våglängdsområdet. Inom parentes kan nämnas, att förf. lindade ett 20-tal drosslar, innan mottagaren fungerade som den skulle. Kondensatorn C_3 har även en viss inverkan på det sätt på vilket detektorn svänger, och den har i modellapparaten en kapacitet av 5000 pF. Även den bör vara av glimmer eller liknande lågförlustmaterial.

Med potentiometern R_3 regleras graden av återkoppling. Den är shuntad med en kondensator på 0,5 mikrofarad för att avleda ev. kvarvarande lågfrekvens till jord. (Obs skall vara C_7 , ej C_6).

Som slutord om högfrekvensdelen kan sägas, att alla ledningar böra vara så korta som möjligt. Jordning sker i en punkt, i detta fall lämpligast i katodledningen. Vidare bör rörets metallhölje jordförbindas.

Lågfrekvenstransformatoren T_1 har en omsättning på 1:3 till 1:5. Värdet är icke kritiskt. Lågfrekvensdelen i övrigt är helt konventionell. Mellan första lf-röret och slutröret har insatts en jack för hörtelefon, emedan slutrörets anodström är för hög för en vanlig telefon och skulle bränna sönder dennas lindning. Alternativt kan givetvis slutröret utelämnas, om högtalare ej är önskvärd. Givetvis sjunker mottagarens strömbehov i och med detta, vilket i vissa fall kan vara fördelaktigt, om den exempelvis skall användas portabelt.

Övriga detaljer i lf-delen behöver givetvis inte vara av lågförlustmaterial. Har man tillgång till en vanlig rundradiomottagare med 6,3 voltsrör, kan hela lf-delen slopas, och endast detektordelen inkopplas till mottagaren med en 3-ledare (ev. 4-ledare, om ena glödströmsparten ej är jordad), alltså en (alt. två) ledare för glödströmmen och en för vardera plus och minus anodspänning. Armen på potentiometern efter lf-transformatorn inkopplas till mottagarens pick-up-uttag. Skulle ledningen bli för lång, så att mottagaren tjuiter, måste den skärmas, och skärmstrumpan jordas i mottagaren. Allt detta dock under förutsättning att mottagaren icke är av allströmstyp. I så fall måste nämligen vissa ingrepp göras, vilket emellertid är otillåtet ur S-märkningssynpunkt.

När mottagaren är färdigkopplad, och man kontrollerat, att ledningsföringen är i överensstämmelse med kopplingschemat, påsläppes glöd- och anodspänningarna. Lämpligast är att anordna en separat strömbrytare för anodspänningen, så att glödspänningen får stå på några minuter och

värma upp katoderna ordentligt. Dessutom behöver man endast bryta anodspänningen vid spolbyte, och man sparar följaktligen en del tid. Kondensatorn inställes ungefär på mitten av skalan, och potentiometern, som reglerar återkopplingen vrids på tills det karatäristiska bruset höres. Innan höres ev. en knäpp, då den ordinarie återkopplingsgränsen passeras. Höres endast ett tjut, är pendelfrekvensen för låg, och gallerkondensatorn justeras tills tjutet försvinner och bruset tager vid. Ev. provas ett annat värde på gallerläckan. Avstämningsskondensatorn vrids över hela skalan, och härunder får mottagaren icke upphöra att svänga. Skulle så vara fallet inom ett skarpt begränsat område, har man säkerligen att göra med en drosselresonans, och drosseln måste ändras genom att några varv av- eller pålindas. En ändring av C_3 kan även medföra önskat resultat. När mottagaren fungerar som den skall, inkopplas en antenn, som vid dessa preliminära prov kan utgöra en tråd på några meters längd, och en signal uppsökes genom att variera avstämningsskondensatorn. När signalen höres, försvinner bruset helt eller delvis, beroende på signalens styrka, och justeras återkoppling och antenncoppling till lämplig ljudstyrka.

Med angivna data å spolar och kondensator täcker denna mottagare ett våglängdsområde från 10 ned till c:a 2 meter (30—150 mc/s). Området kan dock variera beroende på monteringsätt m. m. och är endast ungefärligt. Bäst är, om man har tillgång till en signalgenerator och kan kalibrera med hjälp av övertoner från denna för att få exakta värden.

Beträffande mottagningsresultat kan nämnas, att Göteborgs polisradio å c:a 7 meter, viss militär radiotrafik omkring 5 å 6 meter samt en del utländska telegrafi- och telefonistationer avlyssnats vid flera olika tillfällen i Ljungskile, c:a 7 mil norr om Göteborg.

Vad de säga om QRX:

Tnx fr Eder tidning den var mycket bra och intressant. Den kommer säkert att fylla sitt ändamål just nu under rådande sändningsförbud, att samla alla gamla och nya kv-amatörer till nya tag — — —.

R. Fransson, Huskvarna,
— KN.

Har mottagit Edert första nr av QRX och vill gratulera Eder till initiativet — — —.

Egon Hansson, Lund.

— — — men som Ni förstår så betraktas alla nyheter med en viss misstro men håller tidningen vad den lovar, tror jag mig kunna spå den en god framtid.

Åke Bengtsson,
SM5JV.

— — — QRX kan nog bli en intressant tidning för samtliga SM-are om det i fortsättningen går att få in även lite tekniska artiklar och tips. — — —

Henning Strand, Estöv,
SM7SE.

— — — Det är vår bestämda uppfattning, att en facktidning som Eder, bör väcka ett livligt intresse bland våra medlemmar enär det för Sveriges vidkommande saknas lämpliga tidskrifter, som populärt och inte allt för vetenskapligt, möjliggör kontakt med nyheter inom radiotekniken — — —.

Gösta Hilding,

Ombudsman för Sveriges Radiotelegrafistförening.

— — — Radiotidningen QRX vilken verkade trevlig och pig — — —.

S. Linnfors,
Sign.-mästare, Uppsala.

QRX har jag faktiskt sålt mycket bra detta första nummer, men jag tror inte på den i längden, det är bara för att folk äro pigga på allt nytt.

A. Axelsson,
tidningskolportör.

Jag har läst tidningen som jag gärna gör med allt nytt, det verkade trevligt, detta kortvägshobby, när jag får tid skall jag faktiskt lära mig morse.

Lindgren,
tidningskolportör.

Kortvägstabell

Utgiven av Bengts Radio, Göteborg.

16,59	London, England	25,55	Berlin, Tyskland
16,79	"	25,58	Boston, U.S.A.
16,81	Berlin, Tyskland	25,58	London, England
16,84	London, England	25,59	Tokio, Japan
16,85	Cincinnati, U.S.A.	25,62	Cincinnati, U.S.A.
16,86	London, England	25,63	Tokio, Japan
16,87	Tokio, Japan	25,64	London, England
16,82	Berlin, Tyskland	26,92	Boston, U.S.A.
16,82	New York, U.S.A.	27,68	San Francisco, U.S.A.
16,90	Boston, U.S.A.	28,45	Berlin, Tyskland
16,94	London, England	30,12	Quito, Ecuador
19,05	Moskva, U.R.S.S.	30,44	Madrid, Spanien
19,51	London, England	30,53	London, England
19,53	Berlin, Tyskland	30,77	New York, U.S.A.
19,53	San Francisco, U.S.A.	30,93	Boston, U.S.A.
19,56	Berlin, Tyskland	30,96	London, England
19,57	Schenectady, U.S.A.	31,01	Berlin, Tyskland
19,58	Berlin, Tyskland	31,02	New York, U.S.A.
19,60	London, England	31,06	London, England
19,63	Berlin, Tyskland	31,09	Berlin, Tyskland
19,65	New York, U.S.A.	31,12	London, England
19,70	Moskva, U.R.S.S.	31,17	"
19,70	Berlin, Tyskland	31,22	Berlin, Tyskland
19,70	Tokio, Japan	31,25	London, England
19,72	Boston, U. S. A.	31,25	San Francisco, U.S.A.
19,74	Berlin, Tyskland	31,35	Boston, U.S.A.
19,75	Lahti, Finland	31,38	Berlin, Tyskland
19,76	London, England	31,41	London, England
19,80	New York, U.S.A.	31,43	Moskva, U.R.S.S.
19,83	Boston, U.S.A.	31,46	Tokio, Japan
19,83	Berlin, Tyskland	31,48	Schenectady, U.S.A.
19,84	Vatikanen	31,51	Berlin, Tyskland
19,85	Berlin, Tyskland	31,55	London, England
19,86	Tokio, Japan	31,56	Tokio, Japan
19,91	London, England	31,58	Åbo, Finland
19,92	"	31,61	London, England
20,75	Berlin, Tyskland	31,65	Moskva, U.R.S.S.
23,14	New York, U.S.A.	31,68	"
24,08	Quito, Ecuador	31,73	London, England
24,61	Moskva, U.R.S.S.	31,88	"
24,73	Berlin, Tyskland	32,21	Buenos Aires,
24,88	Moskva, U.R.S.S.	33,75	Moskva, U.R.S.S.
24,92	London, England	38,36	New York, U.S.A.
25,09	"	39,66	San Francisco, U.S.A.
25,21	Berlin, Tyskland	39,95	Moskva, U.R.S.S.
25,22	New York, U.S.A.	40,76	Moskva, U.R.S.S.
25,24	Berlin, Tyskland	40,98	London, England
25,27	Boston, U.S.A.	41,10	Moskva, U.R.S.S.
25,30	London, England	41,15	Berlin, Tyskland
25,32	Schenectady, U.S.A.	41,21	"
25,33	Vichy, Frankrike	41,21	London, England
25,34	Berlin, Tyskland	41,32	"
25,34	London, England	41,34	Tokio, Japan
25,36	Moskva, U.R.S.S.	41,38	London, England
25,36	New York, U.S.A.	41,38	San Francisco, U.S.A.
25,42	Tokio, Japan	41,34	Berlin, Tyskland
25,42	Berlin, Tyskland	41,49	San Francisco, U.S.A.
25,42	London, England	41,49	London, England
25,46	Berlin, Tyskland	41,64	"
25,47	London, England	41,75	"
25,49	Berlin, Tyskland	41,96	"
25,53	London, England	42,13	"
25,54	Birma	42,46	"

En radioamatörs födelse.

När jag nu vid stadgad ålder ser tillbaka på en över tjugu års erfarenhet som radioamatör, kan jag ej nog förundra mig över mina medmänniskors stora tolerans att låta mig leva; att inget brott blev begånget, har jag nog vår svenska lag, som ej tillåter någon våldshandling, att tacka för. Radioamatörer födes först vid en ålder som är variabel beroende på det personliga intresset för tekniskt vetande. Undertecknads födelse som amatör inträffade under sommaren utställningsåret 1923, någon bestämd dato kan ej anges, då den med åren blivit AVK reglerad. Någon radioutställning fanns det ej på jubileumsutställningen, då detta tekniska underverk här uppe i Norden av allmänheten ej var känt och mig veterligen ej ens i dagspressen omnämnts. Den första svenska tidning, som införde kopplingschemor och detaljritningar, var en större veckotidning utgiven i Hålsingborg. Detta höll den på med något år då en importör av radiomaterial i samma stad startade en teknisk tidskrift, senare startades ett flertal radiotekniska tidskrifter vilka utgavos kortare eller längre tid. Även utländsk litteratur letade sig hit efter något år. Utställningen saknade trots allt ändå inte radio. För att ej gå händelsen i förväg bör jag kanhända tala om var denna för mig klassiska mark numera är belägen. Rakt framför Lisebergs entré, över gatan, på nuvarande parkeringsplatsen voro en del utställningshallar uppförda, där skogsvårdsutställningen residerade; till denna utställning hörde en större ladliknande föreläsningssal i vars oförskönade inre ett podium och några träbänkar voro placerade.

Under olika tider på dagen fick allmänheten tillträde för att se och även, om de atmosfäriska förhållandena tillät, kanhända höra på detta nya underverk. Jag var där ett flertal gånger, men resultatet var rätt negativt. När man placerat sig på en bänk och efter trogen väntan sett folk komma och gå, inträdde en herre, gick fram till podiet, tittade på de församlade, bugade sig artigt samt höll ett kortare anförande och uttryckte sina farhågor om radions atmosfäriska störningar, vilka uppförde sig ogästvänligt i etern. Vad nu detta var för något, begrep vi inte förrän senare.

Den teoretiska sidan av saken omnämndes ej, om det nu berodde på den demonstrerandes okunnighet, eller om hans åsikt angående åhörarnas intelligens, vet jag ej. Därefter vände han sig om mot podiet, synade de där båda uppställda föremålen och konstaterade, att ett otal slingrande ledningar slutade i en större, brun trälåda på vars svarta framsida ett tjugutal rattar voro synbara. Det andra föremålet var en tratt, vilken hade formen av ett meterhögt frågetecken, och i vars nedersta avsmalnande del en klump med tre ben var fästad. Efter några mystiska rörelser med trådar och rattar utstötte frågetecknet ett avgrundstjut, som skulle gjort en indian avundsjuk, sedan följde ett gurglande ljud åtföljt av knaster och sprak, några nya tjut och den demonstrerande sade sig kunna konstatera, att London ej hördes, varför han skulle försöka med Paris, där samma historia upprepades. Därefter blev det Nauens tur, och som denna station sände odämpad telegrafi, var det ej svårt att få tag i den då den upptog större delen av långvågsbandet.

Efter någon tid började undertecknad att experimentera med kristallmottagare, och eftersom kunnigheten steg gjorde man kristallmottagare av allt, som man fick tag i från tändsticksaskar, papp, cigarrlådor till sybord. Till mina kamraters glädje hade jag en transportabel mottagare i fickan, järnstaket och stuprännor fingo tjänstgöra

Vi leverera:

Servicemateriel för radio.

Elektrisk isolationsmateriel.

Panelinstrument. Kolborstar.

Amerikanska och europeiska rör.

Materiel till FM-mottagare.

Serviceinstrument.

Provinstrument erhålles utan köptvång.

Förmånliga betalningsvillkor.

Vi utföra:

Radio-, instrument- och finmekaniska reparationer.

RADIOLABORATORIET

HARLOSA

TEL. 158

42,86	Schenectady, U.S.A.	49,10	London, England
48,08	U.R.S.S.	49,26	"
48,15	Moskva, U.R.S.S.	49,34	Cincinnati, U.S.A.
48,39	Berlin, Tyskland	49,42	London, England
48,47	Scheneytady, U.S.A.	49,46	Motala, Sverige
48,47	Tokio, Japan	49,50	New York, U.S.A.
48,47	Berlin, Tyskland	49,59	London, England
48,54	Mendoza, Argentina	49,67	Boston, U.S.A.
48,62	New York, U.S.A.	49,75	Moskva, U.R.S.S.
48,62	Berlin, Tyskland	49,75	Berlin, Tyskland
48,78	London, England	49,83	"
48,86	Berlin, Tyskland	49,88	Recife, Brasilien
48,86	"	49,92	Berlin, Tyskland
48,94	Moskva, U.R.S.S.	49,92	London, England
48,98	London, England	49,98	"
49,02	Helsingfors, Finland	50,27	Vatikanen "

som antenner. Till att börja med var det endast telegrafi man hörde. När ingenjör Karl G. Eliasson, Vallgatan 8, startade sin sändare blev det hausse på kristallmottagarefronten. Varhelst två eller tre voro församlade, uttalade sig var och en om sin apparats katastrofala förmåga att uppfånga utländska stationer och om resp. inomhusantenners förträfflighet. Overallt såldes det kristallmottagare och delar, varje affär med självaktning hade en radioexpert; varuhus, skoaffärer och skrädderier sålde kristallmottagare. De enda affärer som jag såg att det inte såldes mottagare i var mjölk och speceriaffärer.

Den första lampmottagaren var en detektor och ett stegs lågfrekvensförstärkning, vars rör jag beställde i England, ett spädbarn kunde ej fått bättre vård än vad jag slösade på dessa rör, de voro päronformade och slutade upptill med en spets, sockeln var av den då för tiden vanliga fyrastiftstypen. Nästa apparat blev en trerörs med två stegs lågfrekvensförstärkning, rören var Philips BII, till denna apparat kunde högtalare med den då för tiden uppfunna elektromagnetiska typen användas. I och med att högtalaren hos mig gjorde sin debut var nog till att börja med glädjen hos grannar och mig ömsesidig, men när

jag upptäckte att nätterna även var användbara för jakt i etern, förstod jag, på grannarnas miner, att de önskade mig dit där det var rätt varmt. Några år gick med ett livligt experimenterande, över sönderbrända rör och utbrända batterier gick segern, vilken bestod i en likströmsanslutning femrörs apparat, bandfilter och pushpuls utgång, den var mycket bra för gramfonanslutning, en sockerlåda, vilken jag fanerat, var höljet för mitt underverk. Som jag var nyinflyttad i min dåvarande bostad, träffade jag en dag en dam, som sade sig bo ovanför mig och uttryckte sin stora glädje att hon hörde så fin musik från min lägenhet och undrade om jag ej kunde köra litet högre, detta lovade jag göra. Någon månad gick och en dag knackade det på dörren. När jag öppnade möttes jag av en kronbrännvinsdoftande och med en vildes blick, talande mansperson, som uttryckte sin stora förundran att jag trots allt lyckats hålla familjen ovanför vid ett sådant nervstadium att samhället inte ännu behövt taga vara på dem. När jag stängt ner radion och vilden återgått till brännvinsdrickandet satte jag mig och tänkte på världens ondska.

I hörnet under mitt fönster brukade ett ej i huset boende par avsluta kvällen. En kväll placerade jag min maskerade mikrofon i fördelaktigt läge nere i hörnan. Uppe utanför mitt fönster placerade jag en baffelförsedd högtalare och efter hopkopplingen inväntade jag natten. När jag nästan uppgivit hoppet fick jag höra paret i mina lurar och efter en del justeringar passade jag på vid ett lägligt tillfälle och kopplade in högtalaren, ljudet kom klart och tydligt i den stilla natten, verkan var katastrofal, paret försvann, rullgardiner åkte upp och fönster öppnades, sömndruckna personer undrade vad det var för drama som försiggick på gården, när allt hade lugnat sig tog jag i all stillhet in mina grejor. Sedan hörde jag att ett mord nästan blivit begånget i vårt hus, jag endast teg och lovade mig själv att inte göra om det. Paret försvann till min saknad för alltid från sin hörna. Som var och en förstår innehåller en radioamatörs liv fullt med besvärligheter, men glädjen är stor när man lyckats med det man har föresatt sig.

Bertil Österberg.

FRÅGOR OCH SVAR.

Fråga: Min superregenerativa ultrakortvågsmottagare orsakar under drift ganska kraftiga störningar i andra apparater, både vanliga rundradio- och andra. Hur skall dessa störningar kunna borttagas?

Svar: Använd återkopplingen (=spänningsregleringen på detektorn) försiktigt d. v. s. ej mer än som är absolut nödvändigt. Lös antennkopplingen så mycket som möjligt. Om metallrör användes som detektor, jorda skärmen i chassit i samma punkt som katoden. Skulle störningarna ändå ej försvinna, återstår intet annat än att helt bygga in apparaten i en låda av plåt e. d., så att hela apparaten blir skärmad. Observera, att inga större hål för skala m. m. får finnas, då i så fall högfrekvensenergien kan komma ut denna vägen. Hela lådan jordas med så kort jordledning som möjligt.

Fråga: Sign. ämnar bygga en likströmsapparat för 127 V och anhaller härmed om upplysning hur förkopplingsmotståndet skall dimensioneras.

Dc.

LIV-HAFNIA

Grundad år 1872

AVDELNINGSKONTOR I GÖTEBORG:

B. GAWNE, SURBRUNNSGATAN 6

TELEFON 11 36 16

LIV-, PENSIONS- OCH
BARNFÖRSÄKRINGAR

Östra Hamngatan 36 - Tel. 13 75 10

ÖVERSÄTTNINGSBYRÅN

TRANSLATOR

Surbrunnsgatan 6. Tel. 13 33 34

Översättningar — Lektioner

Tyska — Engelska — Franska

Skrivarbeten.

Fil. mag. ROLF PERSSON.

Kontorstid 9-12 och 2-5.

Göstas RADIO

RADIO - CYKLAR - DAMMSUGARE

Borgaregatan 18 - Göteborg - Tel. 15 92 11

Svar: De rör, som skola användas, måste ha samma glödström, alltså exempelvis 0,3 A, för att kunna seriekopplas. Summera ihop glödspänningarna, subtrahera denna summa från nätspänningen och dividera skillnaden med den strömstyrka, som går igenom kretsen varvid förkopplingsmotståndets värde i ohm erhålles. För att erhålla effektförbrukningen i motståndet, multipliceras motståndsvärdet med strömstyrkans kvadrat. Exempel: summan av glödspänningarna är 77 V och glödströmmen 0,3 A. $127 - 77 = 50$ V; $R = 50/0,3 = 250$ ohm. Effekten i motståndet $= 250 \times 0,3^2 = 10$ W.

Svar till sign. Uk, q-förkortning och nybörjare: lämpliga antenner för uk, den för radiotrafik använda q-coden och en enkel rörsummer för telegraferingsstråning komma att publiceras i kommande nummer av Q R X.

X 390.

Klubbnytt

Göteborgs Kortvågsklubb.

Vid kortvågsklubbens träff den 13 februari hade 36 medlemmar infunnit sig, vilka samtliga skrevo sina namn i "träffboken", som nu för första gången kom till användning.

Sekreteraren högläste inledningskapitlet i Clinton B. De Sotos bok "Radioäventyr" för medlemmarna och till information för dem, som icke närvarat vid årsmötet, redogjorde han för vad där förevarit.

En del frågor rörande apparatbygge framställdes och besvarades.

Tage Bergman demonstrerade en knytnävsstor en-rörs uk-mottagare, med vilken han uppnått anmärkningsvärda resultat.

Vid träffen ägde en allmän förbrödring rum mellan medlemmarna. Alltså: om du i världsvimlet möter en man, som bär vårt lilla vackra blå klubbmärke, så vet du utan vidare, att han är din vän, din bror och kallar honom utan vidare för du. Ingen av våra kvinnliga medlemmar var närvarande. Vilja de bli våra systrar? Må de själva svara.

Sekr.

Kortvågsklubben har träff å kafé Rivieran, Kungssports-avenyen 20, andra tisdagen i varje månad kl. 19.30. Personliga kallelser till träffarna komma hädanefter icke att utsändas. Telegraferingskurserna pågå å Radioverkstaden Central, Östra Hamngatan 36, varje tisdag mellan kl. 19.30 och 21.30 utom den vecka, vi ha träff å Rivieran. Nämda vecka äger telegraferingskursen rum på torsdag å ovan angivna tid.

Obs! Särskilda kurser för nybörjare och mera försigkomna.

O. M! Har du din gamla telegraferingstakt kvar? Träna annars på våra kurser. Avgiften är endast 1 kr. per kväll.

Den 13 mars hade klubben åter träff. 52 medlemmar hade infunnit sig.

Efter en ekonomisk rapport från kassören höll Karl Hulander ett intressant föredrag om radiorör.

En planerad tävling i mottagning måste tyvärr inställas, då störningarna från neon-ljuset och diverse fläktmotorer omöjliggjorde en hygglig mottagning.

Bertil Österberg redogjorde för skillnaden i förkrispriserna på radiomateriel i Amerika och Sverige och påvisade huru billigt de amerikanska amatörerna kunde köpa sina grejor i second-hand-affärerna.

O. L.

Radioäventyr.

På Steinsviks förlag i Stockholm har utkommit en svensk översättning av Clinton B. De Sotos bok "Calling CQ". Den svenska titeln har blivit "Radioäventyr", och här har den översatta titeln, i motsats till vad som brukar vara fallet, bättre än originaltiteln kommit att säga, vad som rymmes på de 255 sidorna. Ty boken är en spännande läsning. Författaren är själv radioamatör, boken handlar om radioamatörer och vänder sig väl i första hand till dem, som själva förnummit den egenartade tjusning, som ligger i att per kortvåg utbyta tankar med vänner, som ha samma hobby, vare sig de befinna sig endast några mil borta eller på andra sidan jordklotet.

Men även den, som aldrig sysslat med amatörradio, har både glädje och behållning av att läsa boken. Ty den handlar om behjärtade män och kvinnor, som i sin speciella hobby söka nöje och avkoppling men som också städse äro beredda att ställa sina appa-

Linters Radioservice

Kronhusgatan 32 - Tel. 11 33 64

REP. ALLA FABRIKAT.
ANTENNARBETEN.

Specialitet:

RESERADIO.

RADIO-GRAMMOFONER

Ring så hämtar vi.

GLASÖGONHUSET

G. LARSSON

GÖTEBORG

Telefon 11 85 87

OSTRA HAMNGATAN 46—48

Vid Radiofel

anlita

Göteborgs Radioaffär

2:a Långgatan 13 - Tel. 12 50 00

Hammar & Olausson

ter och sin kunnighet till förfogande, när det gäller att bringa hjälp åt sjuka och nödställda eller att tjäna som förmedlare av viktiga meddelanden, när de ordinarie kommunikationsmedlen satts ur funktion.

Inledningskapitlet upplyser den oinvid om, vad amatörradio är och hur man blir radioamatör — i Amerika. De svenska förhållandena skilja sig väl något från de amerikanska, men mången svensk amatör ler säkert ett igenkännande leende, när han läser om de många veckornas träning i telegrafering i och för förvärvande av sändarelicensen, om förkärleken för hemslöjdad apparatutrustning, om spänningen inför det första QSO:et eller om vänskapen mellan all världens radioamatörer, detta det mest kosmopolitiska av alla brödraskap.

I fortsättningen få vi vara med om den amerikanske amatörens öden och äventyr hemma och ute. I Florida och Pennsylvania skaffar han hjälp åt genom storm och översvämningar från yttervärlden fullständigt isolerade områden. Han är med på Wilkins nordpolsexpedition. Under en expedition i Borneos djungler, där en vit man aldrig förut färdats fram, håller han kortvägsförbindelse med civilisationen. Han är med på Byrds sydpolsexpedition och hjälper Chicagopolisen att infånga biltjuvar och förrymda fångar. Han räddar människoliv genom att vid sjukdoms- och olycksfall i obygden per kortväg sätta sig i förbindelse med läkare och införskaffa ordination, ja snart sagt överallt där det händer något, är han med och i många fall blir det han, som får klara upp situationen. Framställningen är enkel och rättfram, medryckande, stundom dramatisk. Boken är instruktiv utan att tyngas av något övermått av tekniska detaljer.

Jag kan ej neka mig att teckna konturerna av ett av de många äventyren. Gruvsamhället Selkirk ligger i en avkrök av Manitoba 250 kilometer norr om Winnipeg. På sommaren kommer det ibland ett tåg dit, och samhället har en enda telegraflinje som förbindelse med yttervärlden. Hit kom våren 1925 en ung gruvingenjör med sin unga hustru. De unga makarna glädde sig vid tanken på barnet, som de väntade, men deras glädje blandades med ängslan vid tanken på den kritiska stunden, ty den unga blivande modern var inte stark, och i Selkirk fanns ingen läkare, om nu läkarehjälp skulle behövas vid förlossningen. Öron färdade den unge ingenjören, men han tröstade sig med, att järnvägen fanns ju och telegrafan. Så länge dessa fungerade, fanns ju alltid möjlighet att skaffa hjälp. Men när den kritiska stunden var nära, hade järnvägen blockerats av snö efter en snöstorm, och telegraflinjen var spolerad. Nu var byn fullständigt isolerad. Ingenjörens ängslan steg dag för dag, och han gick kring bland

Radiotidningen QRX

STOCKHOLMSREDAKTION

Chef: Radiotelegrafist Gösta Hilding.

Skippesbron 32, tel. 45 17 63,

STOCKHOLM

förmedlar annonser och prenumerationer

Önskas köpa

CST, decembernumret 1941, fattas i min annars kompletta årgång. Överpris betalas. Svar med prisuppgift till Jan Kuno Möller, Norr Mälarstrand 54, Stockholm.

grannarna och sökte råd och tröst, men resultatet blev klent. Då var det någon, som nämnde något om "radiodären", en ung man, som sysslade med radio, en enstörning, åt vars radioidéer folk skrattade. Måne denne kunna hjälpa? Ingenjören sökte upp radioamatören, och denne lovade att göra, vad han kunde. I två hela nätter sände han ut sitt CQ för att söka förbindelse med någon annan amatör och på så vis få tag i en läkare. Men hans svaga signaler drunknade i de flammande norrskensridåerna, som lyste i natten. Men trägen vinner, och tredje natten fick han svar av en amatör i Fargo, Nord-Dakota. Nu utvecklade sig händelserna snabbt. Från Fargo gick omgående telegram till bolaget i Winnipeg, som ägde Selkirk-gruvorna. Bolagets läkare sändes genast på en strapatsrik färd till Selkirk, dit han kom fram i sista minuten. Han fick knappast tid att kasta av sig ytterkläderna och värma sina stelfrusna händer innan han måste ingripa. Den unga maken kämpade med sina sista krafter, läkaren gjorde sitt, och de avgången med en gemensam seger. Moder och barn räddades till livet, och "radiodären" blev byns hjälte.

Då jag lade ifrån mig boken, slog mig en tanke. Detta var alltså fredens radioäventyr. Men va ha de tusen och ater tusen radioamatörer att berätta, som under krigsåren tjänat sina respektive länder som radiomän vid all världens fronter? Vem täljer deras äventyr?

Boken är översatt av Aida Törnell och kostar 8:75. I slutet av densamma äro amatörförkortningarna och den internationella Q-förkortningarna intagna.

För radioamatörerna har De Sotos bok blivit ett värdefullt tillskott till den propaganda, de i dessa dagar bedriva för sin verksamhet. Snart slår freden upp sina portar, och amatörerna ge sig ut på nya radioäventyr — calling CQ...CQ...

Olof Lorentzon.

Bliv medlem i Göteborgs Kortvågsklubb.

Nedanstående anmälningsblankett insändes till Göteborgs Kortvågsklubb, Göteborg.

Inträdesavgift kr. 1:— samt

Årsavgift 1945 kr. 7:—

insättes samtidigt å

klubbens postgirokonto 49097.

Stöd klubben genom att inbetala Eder medlemsavgift ordentligt!!!

ANMÄLNINGSANSOKAN

för medlemskap i

Göteborgs Kortvågsklubb, Göteborg.

Namn .....

Adress ..... Tel. ....

Född / . Yrke: .....

Utdrag ur klubbens stadgar.

§ 16.

Klubben är helt opolitisk.

§ 17.

Klubben får ej utnyttjas i ekonomiskt syfte.

§ 18.

Styrelsen kommer ovillkorligen att till laga åtal befordra envar medlem som bryter mot av myndigheterna utfärdade gällande föreskrifter rörande innehav och nyttjande av radioanläggning.

Undertecknad har tagit del av ovanstående stadgeutdrag och förbinder jag mig härmed ställa mig dessa till efterrättelse.

..... den / 194.....

VARNING!

Med anledning av de på sista tiden ofta förekommande beslagen med ty åtföljande böter m. m. för personer, nu senast i Vänersborg, som bryta med det av Kungl. Telegrafstyrelsen utfärdade sändningsförbudet, får redaktionen åter påpeka Klubbens 18:e paragraf i stadgarna för GKK ang. sändningsförbud m. m.

Till yttermera visso göra vi vederbörande uppmärksamma på att svårigheter torde uppstå vid förnyelse eller för erhållande av ny sändarlicens, om det av myndigheterna utfärdade förbudet nonchaleras.

Radiotekniska Verkstäder

Specialitet: **Amerikansk**

Radio och Kortvåg

Chalmersgatan 13 - Göteborg

TELEFON:

13 08 08

13 59 69

CQ... CQ... CQ...

Känner Ni igen anropet?

Radioamatörerna i alla länder
se nu fram mot den tid, då de
åter kunna träffas i etern.

En av världens främsta radio-
amatörer

CLINTON B. DE SOTO

berättar i

RADIOÄVENTYR

om de bragder, som utföras av
det världsomspännande bröd-
raskapet — radioamatörerna.

Pris kr. 8:75.

Steinsvik

Insänd nedanstående kupong till Eder bokhand-
lare eller direkt till Steinsviks Bokförlag A.-B.,
Tunnelgatan 3, Stockholm och Ni erhåller boken
mot postförskott.

Till .....

..... ex. RADIOÄVENTYR à kr. 8:75.

Namn: .....

Adress: .....

när det gäller **KVALITÉ** inom elektriska facket

kvalité för radio

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET A E G

Filial i Göteborg. Tel 17 45 40.

För förstklassig

RADIOSERVICE

A V A-RADIO

AHLSTROMS RADIO

BENGTS RADIO

BERGMANS RADIO

ELECTRON

A. B. KIHLMAN

LINTERS RADIOSERVICE

RADIO-DEPOTEN

WALLIN & WINBLAD

Andra Långgatan 40. Tel. 14 37 96

Vallgatan 8. " 11 45 57

Älvsborgsgatan 33. " 14 36 36

Magasinsgatan 3. " 11 65 90

Odinsgatan 20. " 15 05 87

Dämmevägen 10. " 15 02 80

Kronhusgatan 32. " 11 33 64

Kungsgatan 8. " 11 91 29

Norra Hamngatan 20. " 11 94 24

anlita ovanstående firmor, vilka har
av S. R. R. F. godkänd servicepersonal.